

CHARLES KOECHLIN

Aleksandar Mihalyi

Charles Koechlin (1867.-1950.) gotovo je zaboravljen i nepoznat suvremenim slušateljima, unatoč tome što je niz godina kao pedagog, teoretičar i skladatelj bio jedan od vodećih protagonista glazbenog života u Francuskoj. Rođen je u Parizu i nakon École Polytechnique počinje godine 1890. studij na Konzervatoriju. Bio je učenik i sljedbenik ideja Gabriela Faurea. Kod njega su naukovali Poulenc, Sauget i Tailleferre. Nakon školovanja, uz skladanje postaje redoviti kritičar (prvi je slavio i podržavao svog prijatelja Satiea), utemeljitelj te član brojnih glazbenih udruga, kao i strastveni pobornik vrlo agilnog i slobodnog Međunarodnog društva za suvremenu glazbu. Isprva se, kao dovoljno imućan, mogao posvetiti svojim osobnim afinitetima, međutim, nakon 1915. godine sreća mu je okrenula leđa te započinje njegov pedagoški rad po kojem je do danas ostao zapamćen i preko objavljenih djela (pisao je i brojne biografije o svojim kolegama) prisutan.

Respektirali su ga brojni suvremenici: Fauré, Debussy, Satie i Milhaud. I on njih - primjerice Debussyevu operu "Pelléas et Mélisande" je nakon praizvedbe gledao ne manje od devet puta. Koechlin je Debussyju čak pomagao oko orkestracije! Inače je naglašavao pivotalnu potrebu za istraživanjem Bacha u potrazi za umjetnošću koja je "...čista, snažna, bez deskripcije i čak ne ekspresivna.". U svakom je pogledu bio sretni i eminentni predstavnik *la belle époque*: od svog izgleda, talenta, opuštene bezbrižnosti do društva u kojem se kretao. Neovisnost njegovog duha odražavala se u skladanom, a ugled među suvremenicima učinio ga je svojevrsnom sivom eminencijom koja je značajno utjecala na generacije francuskih glazbenika. Charles Koechlin je opisao svoj život kao "niz sretnih prilika pod oblakom općih nesreća". Želio je slobodu umjetnosti koja će se baviti prevođenjem ideala ljepote u kajde, pigment ili riječ, bez prevelikog obaziranja na bilo što drugo. U nekoliko navrata je Charles Koechlin boravio u SAD-u. Kada je u 83. godini umro, bio je ponajprije slavljen kao vrstan teoretičar kontrapunkta, harmonije i orkestracije nego kao skladatelj.

Koechlin je, kao dijete *la belle époque*, imao širok krug glazbenih interesa koji su rezultirali u prisutnom eklektizmu (pogotovo kada se sagledava cijeli opus a ne samo par djela). Ostalo je zapamćeno da je započinjao s kompletnom melodijskom skicom (kasnije i ritmičkom prije melodijske) da bi potonjim razradama (koje su trajale i koju godinu) skladba doživjela konačnu verziju.

S jedne strane, heterogeni utjecaji su se neugodno promaljali, unatoč izlici da je riječ o novim svježim idejama koje osnažuju prvotnu inspiraciju novim. Uz to, simultano je radio na više djela, ali dulje vrijeme, što je ostavilo svoj neumitni trag u gubitku ili bar nedostatku osobnog pečata. To se sve može čuti i u djelima s ovoga albuma, i to ponajprije u gotovo kolažnim rezovima koji fragmentiraju cjelovitost drastičnim izmjenama tekstura. Već je i psihološki efekt kojega uzrokuju različiti karakteri dijelova ne mala prepreka doživljaju cjelovitosti. Zato se treba i pripremiti da bi se doživjela vrsnost Koechlinove bujne imaginacije i njezin refleks u širokom dijapazonu: od maštovito orkestriranih dijelova guste teksture i složenih ritmičkih obrazaca (iznimno je respektirao Bacha, i to treba kod Kochlina uvijek imati na umu, bio je jedan od najboljih poznavatelja kontrapunkta te orkestracije i harmonije - što je u mnogome spašavalo njegov eklektizam), do impresionistički prozračnih dijelova (u kojima vrlo često koristi zbor i vokalne soliste). U ovom je kontekstu važno znati da je to donekle posljedica njegovog stava: pazio je da ne potpadne pod utjecaje bilo kojeg trenda, osobe ili stila.

Reprezentativno Koechlinovo djelo zasigurno je simfonijska poema "Le Livre de la jungle" inspirirana pričama istoimenog djela Rudyarda Kiplinga, koja sadrži sve navedeno. Sastoji se od više dijelova iz različitih opusa (op.18, 95, 159, 175 i 176). Iako je nastajala od 1899. godine, djelo se u više od 40 posljednjih godina izvodi kao jedinstvena cjelina. Unatoč činjenici da dijelovi odražavaju različite periode njegovog skladanja,

integritet je djela nesporan, ne samo zato što je Koechlin sam radio na reviziji već zbog snažne kohezivnosti svih dijelova, jedinstvene inicijalne fascinacije džunglom (prirodom) i dominantnog post-romantičarskog karaktera koji je prevladavao u to vrijeme. Džungla je tada (i ne samo tada) ne samo kod Koechlina imala ulogu zaštitnika i rasadnika života.

Koechlin je bio fasciniran Amerikom (čak je i ručao u Bijeloj kući s tadašnjim predsjednikom Woodrowom Wilsonom), njezinim prirodnim ljepotama i više no oduševljeni fan hollywoodskih uradaka; u njegovoj su ostavštini nađeni brojni dokazi o tome - čuvao je i fotografije s posvetama zvijezda, primjerice Lilian Harvey. Njoj u čast skladao je brojna kratka djela, što se u “The Seven Stars’ Symphony” se vidi iz podnaslova stavaka posvećenih redom: Fairbanksu, Harvey, Garbo, Bow, Dietrich, Jannings i Chaplinu. Ove orkestralne minijature mala su demonstracija njegovog majstorstva u harmoniji i orkestraciji.

The Seven Stars’ Symphony, op. 132,
Le Livre de la jungle, 4 Interludija, op. 214,
L’andalouse Dans Barcelone, op. 134
Berlin RIAS Chamber Chorus, Berlin Radio Symphony
Orchestra, Deutsches Symphonie-Orchester Berlin,
RIAS kammerchor, David Zinman, James Judd
 Menart © BMG / RCA Victor Red Seal 74321 845962 (2CD)

Na ovom su albumu ova zahtjevna, snažno atmosferska i evokativna djela našla uvjerljive tumače i vješte tehničare. Brojčano iznimne interpretativne snage su pred sobom imale složen posao u kojem je svatko trebao biti koncentriran i skoro virtuoz. Potrebno je bilo dosta proba (što je i temeljni razlog radi čega se ponajprije “Le Livre de la jungle” rijetko snima), ali Zinman je već pokazao da je dorastao kompleksnim zadaćama partitura romantičnog perioda. Doima se mitska snaga džungle u bogatoj kolorističkoj paleti, gustoj teksturi i složenim ritmovima, svirana i pjevana s lakoćom i rijetkom magijom koju postižu rijetki i posvećeni. Koliko je fascinantno u gustim teksturama i osjećaju za detalj i boju u njima, toliko je uspio i u fragilno impresionističkim dijelovima sa zborom i vokalima. Ipak, zasigurno je, u odnosu na druge verzije, pravi odabir tempa (zbog čega se Zinmann probija među nekoliko vodećih dirigenata danas) ključan za djela ovakve kompleksnosti. S tek nešto manje uspjeha Judd je vodio svoje snage kroz zahtjevu džunglu raskošnih orkestralnih minijatura. Potrebno je spomenuti i da je David Zinman, kronološki poštujući nastanak opusa u “Le Livre de la jungle”, ponudio ne samo bolju, već i izvornu verziju djela.

Preporuku za nabavku treba temeljiti ne samo na niskoj cijeni ovoga albuma s dva kompaktna diska već na skladbama, izvrsnom tumačenju i snimci.

Aleksandar Mihalyi